

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kárártok visszatérítését
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A gazda jövedelme.

Ha a hivatalnok, vagy az ipari munkás kevesli a jövedelmét, fizetésemelést, illetve béremelést kér. Az igaz, hogy egyikük sem nyer vele semmit, mert az ilyen fizetésfelemelésre rendkívül éber figyelemmel vigyáznak a háziurak, pékek, mészárosok, korcsmárosok, úgy hogy a fixfizetésű, vagy állandó keresetű emberek javadalmom többlete csak a legritkábban szokott az illetők javára szolgálni, minden ilyen bér, vagy fizetésemelés mozgalmat nyomában ott settenkedik a fogyasztási cikkek általános megdrágulása.

Legkevesebb haszna a fizetés, vagy bérjavításból a mezőgazdasági termelőknek van, sőt inkább kára, mert hiszen a városok ipari munkásságának bérmozgalma időnként a beható agitáció révén elharapódzik a falvakra is, úgy, hogy pl. a legutóbbi időben Magyarországon jelentékeny mértékben emelkedtek a mezőgazdasági munkabérek is, anélkül azonban, hogy a mezőgazdasági termékek ára megfelelően emelkedni tudott volna. Hogy most rendkívül magas minden gazdasági terméknek az ára, azt köszönhetjük a fogyasztás nagymérvű emelkedésének, a melyet egyaránt szenved Európának, sőt a világnak majd minden művelt országa. Megállapíthatjuk még azt is, hogy a mezőgazdasági termékeknek csak a városi piacokon van nagy ára, a gazda jóval kevesebbet kap azért, sőt egynémelyik terméket, dacára a termelési költségek nagymérvű emelkedésének, ma is nevelésesen csekély áron kénytelen a gazda elfecélni amaz egyszerű okból, mert a földmivelő ma sem tudja kellőképpen megközelíteni a piacokat, ma sem tud közvetlen közelébe jutni a fogyasztó közönségnek.

Ez az állapot hova-tovább teljesen tarthatatlan, a mezőgazdasági termelő osztályra nézve, amely tudjuk, a közterhek túlnyomó nagyrészt viseli, tarthatatlan, mert hiszen a magyar mezőgazdaság csődjéhez a magas terményárak dacára sem kellene egyéb, minthogy a nemzeti termelést védő vámokat eltöröljék, vagy legalább is leszállítsák. A társadalmi és politikai viszonyok fejlődése pedig szinte ellenállhatatlanul sodorja az országot ez utóbbi felé. Ha tehát rövid időn belül nem találjuk meg a módját

annak, hogy a mezőgazdasági termékek becsületes árát biztosíthassuk, a vám- és kereskedelmi szerződések lejáratával való sáros nemzeti veszedelem zudulhat a nyakunkba, ami éppen a nemzeti fenntartó osztályt fogja a légérzékenyebben érinteni.

Két alkalmas módja kínálkozik annak, hogy fokozhassuk a gazda jövedelmét, legalább oly mérvben, ami megfelel a többi társadalmi osztályok jövedelem gyarapodásának. Az egyik volna, a minek az eszméje ma igen divatos, a mezőgazdasági termelés fokozása. Ennek a módnak a keresztülvitelére történtek is már elhatározó lépések, ez irányban folyik a munka, de korántsem azzal az erővel, a mi a gyors sikert biztosítaná. A mezőgazdasági termelés fokozására irányuló akciót tehát erőteljesebbé kell tenni, de aztán nem szabad késni a másik jónak látszó eszköz alkalmazásával sem. Ez az eszköz, illetve mód az értékesítési viszonyok gyökeres javítása.

Ha ugyanis vizsgálattárgyává tesszük azt, hogy az ipari termelésnek a jó értékesítés elérése céljából milyen hatalmas segédeszközei vannak, szinte el kell szomorodnunk afölött, hogy a mezőgazdasági termékek értékesítése céljából egy olyanmire mezőgazdasági jellegű államban, mint Magyarország alig tettünk valami számbavehető. A mezőgazdasági termelés csak a legritkább esetben jut közel a fogyasztókhoz. S ha valahogyan mégis sikerül egyik-másik termelőnek legyőzni azokat az óriási akadályokat, amelyek ma a termelők és fogyasztók köré tornyosulnak, ezek a szörvénys esetek elenyésző kevesek az ország mezőgazdasági termeléséhez viszonyítva.

El kell azonban ismernünk azt is, hogy az értékesítési viszonyok mai zűllöttségének az okát sok tekintetben a földmivelő népben kell keresni.

Aki gyökeresen akar javítani a mai értékesítési viszonyokon, annak rengeteg sok konzervatizmust kell legyőznie és igen sok tanulásra való hajlamot kell felébrásztania, de ezenkívül követelnie kell rengeteg állami és törvényhozási intézkedést is, mert hiszen egyik-másik dologban állami beavatkozás nélkül pusztán a gazdaközönség és fogyasztó közönség közös válvett munkájába bízva, mozogni sem lehet. Eppen ezért tarthat

számot a Magyar Gazdaszövetség július hó 19-iki siófoki naggyűlésének az a tárgya, amely a gazda jövedelmének fokozásával s a mezőgazdasági termények értékesítésének kérdésével foglalkozik. Számíthatunk rá, hogy az országos gazdasággyűlés rendkívül sok új, értékes eszmét fog felszínre vetni, éppen ezért kíváncsok is, hogy a gyűlésen a magyar gazdák minél tömegesebben vegyenek részt.

A béke feltételei. A sok fantasztikus kombináció és üres szalmacséplés idejében a politikai élet minden komoly faktora kutatva keresi azt a bázist, amelyre támaszkodva vissza lehetne állítani a parlament munkaképességét. Ma prófétai tehetség nélkül is mindenki nagyon jól tudja, hogy abban abban az esetben, ha őszig nem lesz meg a béke, az elmúlt viharoknál is botrányosabb dolgok fognak történni. Tudják ezt itthon, de tudják Bécsben is, ahol az illetékes körök éppen a delegáció presztízsének megvédése végett kényszerítik a magyar politikai köröket a békésebb hurok pengetésére. Ez érezhető ki Beöthy Pál alelnök vasárnapi beszámolójából, melyen vörös fonálként vonul végig a béke után való vágy.

Márkus László öröke. Az árván maradt margitai választó kerületben e hó folyamán meg lesz a képviselő választás. A vármegye központi választmányának tagjai tegnap felhasználták Beöthy Pál képviselőházi alelnök itt létét és abban állapodtak meg, hogy a választás idejét augusztus 19-ére tűzik ki. A mandátumért igen erős harc fog folyni. Fel fog lépni ugyanis Szatmári Mór a kerület volt képviselője is, akinek érdekében már most megkezdtek az agitációt. A munkapárt Wertheimstein Henriket akarja felléptetni, ez azonban még nem tekinthető befejezettnek. A munkapárt jelölése pár nap alatt meg lesz Margitán, mert a vezető emberek már megkapták a választásra vonatkozó értesítéseket.

Kovács Gyula ügye.

Budapest, július 31.

(Saját tudósítónktól.) Kovács Gyula ma hatalmas ládát kapott. A ládában igen szép buzakalász korona volt. A vizsgálóbíró megengette, hogy Kovács a koszorút cellájában helyezze el. Kovács megatottan köszönte meg aratóinak figyelmét. Kovács Gyula ügyében a vizs-

Diósy Soma

cimfestő, zománc-tábla készítő

TELEFON 839.

Kérem csak a telefont használni.

gálóbíró most a tanukat arra nézve hallgatja ki, hogy a merénylet után bántalmazta-e valaki és ha igen, kik kik voltak a bántalmazók.

Előkelő vendégek Nagyváradon.

**Beöthy László és Beöthy Pál.
Tisza Kálmán és ifj. Tisza István.**

Az elhunyt Márkus László temetésére több előkelő vendég érkezett Nagyváradra. A hajnalban két órakor érkező gyorsvonattal jött Pestről Beöthy László kereskedelmi miniszter Beöthy Pál képviselőházi alelnök és dr. Ertsey Péter országgyűlési képviselő társaságában.

A miniszter szalonkocsija a gyorsvonat végéhez volt csatolva. A szalonkocsi egészen új, a sötét festék még friss rajta. Elegáns kávébarna színű zsáluk vannak alkalmazva a szalonkocsi ablakain.

Alig hogy a vonat megállt, elsőnek dr. Ertsey Péter alakja jelent meg a kupé ajtajában. Kinyitotta az ajtót Beöthy Pál neje előtt, s azután a miniszter, majd Beöthy Pál s végül Ertsey szállottak ki. Az érkezőket Singlár Gyula forgalmi főnök fogadta. A szalonkocsit külön sínre tolták.

A miniszter és utitársai autót hajtottak be a városba s özv. Balázsházy Bertalanénál szálltak meg. Reggel nyolc órakor már valamennyien a halottas háznál voltak, ahol megrendülten fejezték ki részvétüket az elhunyt özvegye és családja előtt.

A reggeli órákban érkezett a két Tisza gróf is: gróf Tisza Kálmán és ifj. gróf Tisza István. Ők egyenesen a Nagy Sándor-utcai halottas házhoz siettek.

A temetésen valamennyien résztvettek. Temetés után még egyszer megjelentek a szomorú háznál s aztán ebédelni hajtottak dr. Miskolczy Ferenc főispánhoz, aki még reggel háromnegyed 8 órakor tisztelgett a kereskedelmi miniszternél. Érkezés után a kegyelmes urak megjelentek a Royal kávéház terraszán. Két pincér karsu pobarakban feketét szolgált föl. Tisza Kálmán visszaküldte:

— Forróbban kérem.

Bucsuzás Rádl Ödöntől.

Délután két órakor kétfogatu fiakkerem a két Tisza gróf a pályaudvarra robogott s a Nagyszalonta felé menő motorral nyomban el is utaztak.

Beöthyék a délutáni gyorsvonattal utaztak vissza Budapestre. Előbb azonban ellátogattak dr. Rádl Ödön Tisza Kálmán-téri lakására. Itt rövid félórát időztek, aztán kocsin az állomásra mentek.

Tíz percnyi várakozás után Buttyka Lajos állomás főnök jelentette a miniszternek, hogy készen áll szalonkocsija. Aztán nemsokára indult a pesti gyors s a miniszter ugyanazok társaságában, akikkel érkezett, elutazott.

Markus László temetése.

Biharvármegye és Nagyvárad város közönségének osztatlan részvéte mellett helyezték örök nyugalomra az elhunyt Markus László országgyűlési képviselőt. Nagyváradon ily közvetlenül mostanában nem nyilvánult meg a közönség részvéte. Már maga a rokonság imponáns száma is meghatározó volt a virágos koporsó mellett.

A közönség hatalmas tábora, melynek sorában előkelő, országos férfiak is voltak, oly páratlan volt, amint Nagyváradon b. e. Szmrecsányi Pál temetése óta nem volt.

Már reggel 8 órakor gyülekeztek a gyászolók a Nagy-Sándor-utcai gyászhoz. Háromnegyed 9 órakor már egész sora a magán fogatoknak mutatta, hogy a város és a vármegye előkelőségei szép számmal jelentek meg az utolsó búcsún. Ekkor érkezett meg Beöthy László kereskedelmi miniszter is, valamint Beöthy Pál a képviselőház alelnöke. Néma csend mindenfele, mintha nem akarnák zavarni az örök álmát alvó elhunyt kiváló férfiú pihenését.

Az udvaron hangtalanul sorakoznak egymás mellé a fekete réhás résztvevők. Kint a temetési menet előkészületei folynak. Weisslovits Lajos temetkezési vállalatának gyász-kocsijai egymásután vonultak fel. A gyönyörű új gyász-kocsit hat ló vonja. Előtte két koszu kocsi.

Pontban 9 órakor a díszes érckoporsót a testőrök lehozzá a ravatalról és az udvaron helyezik el. A koporsó baloldalán a mélyen süjtött család tagjai, míg a jobboldalon Beöthy László, Beöthy Pál, Miskolczy Ferenc dr., Szunyogh Szabolcs és Tisza Kálmán foglalnak helyet.

A közönség soraiban ott voltak: Gróf Tisza Kálmán, Böllöny József, Mangra Vazul Telegdy József, Zathureczky István, Ertsey Péter, Radnák Gábor, ott volt Miskolczy Ferenc és Hlatky Endre főispán, továbbá:

Dr. Adorján Emil, dr. Ardelean Jus in, dr. Barta János, Buttyka Lajos, Bréhm Lőrinc, Bozóky Alajos Balogh János, Bakacs Béla, Böszörményi Géza, Baranyi Gábor, Balogh Emeric, Beöthy Lajos, Baróthy Pál, Balázsházy Iván, Bánóczy Kálmán, Czifra Kálmán, Csanda Endre, Deutsch K. Ignác, Demetrovics Elek, Dobozy György, Echerolles Kruspér Gilbert, Fábry Károly, Fleischhackker Gyula, Fényes Manó, Ficsek Lajos, Fehér Dezső, dr. Fráter Imre, Frankó Endre, dr. Frankó József, dr. Fráter Pál, Fényes Barna, Gedeon Alajos, dr. Gyöngyössi István, Govrik Akos, Harmathy Károly, Hankovics Ferenc, Halász Gyula, Hofbauer Pál, Havas Mór, Hranyiczky Károly, Jánossy Gyula, Kállay Salamon, dr. Kotz János, Komlóssy József, Kovács S. János, Korbel József, Krausz Dávid, dr. Kenéz Sándor, Karácsonyi János, Lausch Örnagy, Lakatos Béla, Láng József, Lichtmann Menyhért, dr. Löblé László dr. Mihály Lajos, Molnár Imre, Markovics Manó, Markovics Antal, Miskolczy Pál, May Sándor, Medvigy Mihály, Mayer Antal, dr. Medvigy Gábor, dr. Medvigy Ferenc, Millye Gyula, Meskó Boldizsár, Németh István, Nyisztor Alajos, Nadányi Imre, Nadányi Miklós, Nyíry Ödön, Olasz Elemér, Osváth Lajos, Petry

Gyula, Pállay Lajos, Papp Jenő, Rádl Ödön, Rimler Károly, Rimanóczy Béla, Rozenberszky Gyula, Reismann Mór, Szunyogh Szabolcs, dr. Schiff Ernő, Szablender Károly, Schwartz Ferenc, Schwartz alezredes, Siket Traján, Sarkady Lajos, Sulyok István, Széchenyi Jenő, Széchenyi József, Szemzenka Ernő, Székely Sándor, Stark Gyula, Singlár Gyula, Schenker Ferenc, Stan Florián, Szunyogh Albert, dr. Sarkady Sándor, ifj. Tisza István, Thury Endre, Thury László, Tóth Imre, Thury Kálmán, Tóth Mihály, Udvarhelyi Béla, Vámosy Mihály, Wallner Ödön, Wagner Kálmán, Wimmer Julián, Wertheimstein Henrik. Ezenkívül megjelent a margittai kerület harminc tagú küldöttsége.

A temetés.

Mikor már a gyászoló közönség elhelyezkedett a fekete posztóval bevont udvaron, megérkezett Fetszer Antal felszentelt püspök, aki a temetési szertartást végezte az előírt asszisztenciával. Meghatározó volt az, mikor a mélységes csendben felzugott.

... Circum dederunt me ...

Egy szem sem maradt könnytelenül.

Az egyházi szertartás végeztével a koporsó mellett Pállfy Gyula dr. a margittai kerület nevében a következő búcsubeszédet tartotta:

— Osztálytársaim a gyászban! A margittai országgyűlési képviselő választó kerület választóinak küldöttei, fájdalomtól nehéz szívvel, egy pótolhatatlan veszteség tudatában, mélyen megilletődve jöttünk ehhez a koporsóhoz, hogy utolsó istenhozzádot mondjunk annak, akinek erős kezeibe boldog bizalommal helyeztük a kerület s ezzel mindannyiunknak sorsát — boldogulását!

Midőn itt állunk, látjuk, érezzük, hogy sokan, igen sokan vannak itt, akik igaz fájdalomnak osztályosai és mégis a mi fájdalomunk nem csökken! Érezzük, hogy a megosztott fájdalom nem mindig fél fájdalom, érezzük most, mikor nagy a mi veszteségünk, nagy a mi fájdalomunk, nagyobb, mintsem azt szóval kifejezni lehet, érezzük most, amikor attól búcsuzunk, aki a szívünkhöz forrott, a szívünktől szakadt el.

Drága halottunk! Midőn először jöttél körünkbe — sokak előtt csaknem mint ösmeretlen — már az első rövid percekben megnyerted magadnak szeretetünket, igaz becsülésünket, a mint hogy az nem is lehetett más-ként, hiszen te a szeretetre, a megbecsülésre születtél!

Feledhetetlen pillanat volt az, midőn győzel ned ünnepén először szólottál hozzánk. A rád nézve oly magasra emelkedett a te helyedben, a győzelem édes májára töltötte volna el, a te első szavad a rajongó szeretet megnyilvánulása volt, azokról emlékeztettél meg, akiket nemcsak szíved minden szeretetével szeretettél a tiedről, nődről, édesatyádról, családotról! S midőn meggyőződésed nemcsak hevével mindannyiunkat magaddal ragadtál, érezted, hogy egy vagy azon boldog kevesek közül, akikre az isten jobb kezével bőségesen árasztotta áldásait, mert csodás összhangban élt benned az emberi érzések legnemesebbje, a mindent megszentelő szeretet, a tudás, a szó hatalma, a harcra kész lelkesültség, a bölcs mérséklet s a győzelmet biztosító erő!

Elfogódik a szívem, ha arra percre gondolok, amikor hived előtt először intéztem hozzád szavaimat, amikor először ejtettem ki nevedet, mint kerületünk leendő képviselőjét.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy a

„Szabadság” kávéházat

megvettem és azt ünnepélyesen megnyitottam, a hol kitűnő tisztán kezelt saját termésű Tokaj hegyaljai boraimat nagyon jutányos árban szolgáltom ki

(csak egy próba és mindenkit meg fog győzni a boraim valódisága). Naponta Kovács István jól szervezett zenekara játszik. A n. érd. közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel

FRANCZÓVSZKY GYÖRGY

„Szabadság” kávéház tulajdonos. Nyitva éjjel-nappal. Állandó bérkocsialomás.

Midőn a szeretett ujjongó megnyilvánulásai közben először emelked fel szavadat, hogy lelked gazdag kincseit a benne bizóknak kiforjad, mennyi tudós, mennyi erő, mennyi élet, mennyi teljesülésre váró remény csendült meg ajkadon!

Es most! midőn férfikorod delén vágyaid valóra váltak, midőn nehéz küzdelmek árán reményeid teljesülőkben voltak, most itt állok koporsód mellett! En szólok hozzád most is, ugyanannyi szeretettel mint akkor — épp oly hiven vesznek körül azok akiknek minden reménye voltál, mint akkor — s a te ajkad néma nem szólal meg, hiába fordul szíved, el nem is mondható, csak zokogásban feltörő imával az éghez!

Te voltál reménységünk, te benned bízunk a szebb jövőben, te erőd volt a mi erőnk s most a nehéz percekben szólított ki közülünk az Ur, magunkra hagyta minket nehéz megpróbáltatások között!

De még sem zúgolódunk Isten akaratán! Erőt merítünk abból a tudatból, hogy eszméd szívedben termő talajra találtak s lelked továbbra is vezérelni fog!

Virágot hozunk koporsódra, a szeretet földi szimbólumát! Az a róza elhervadhat koporsódon, de amit jelképez, ami szeretetünk irántad nem hervad el soha, azt felviszed magaddal az igaz bíró égi trónusa elé, mint az ödvözlött lelked legszebb földi díszét!

Edes jó barátunk! Felejthetetlen szeretett képviselőnk, búcsuzunk tőled! s midőn szíved remélve érzi át a vigasz égi szavát, hogy «felámadunk», ajkunk azt zokogja: Isten veled, örökké!

A requiem.

A háztól a gyászmenet az olasz plebánia templomba vonult. A koporsó mögött levett kalappal haladtak a résztvevők férfi tagjai között Beöthy László kereskedelmi miniszter és a Ház alelnöke is, majd a huszú kocsi sor a gyászoló közönség hölgyeivel. A templomban díszes katedrális helyezették el a koporsót, mely körül a gyertyák tűzöze égett. A templomot zsúfolásig megtöltötte a gyászoló közönség. A requiemet *Fetser* Antal felszentelt püspök tartotta. A gyászmise alatt a templom mellékoltárainál csendes miséket mondtak.

A templomból harangok zugása közben indult el a Rákóczi-úton a gyászmenet. A templomból kijövet a közönség száma megkétszereződött s így vonult ki az olasz sírkertbe.

A temetőben a Györffy-család sírboltját nyitották fel és ott helyezték örök nyugalomra az elhunytat. A sírnál a megrázó jelenetek az elválás fájdalmai újult erővel tépték fel azt a sebet, amit az elhunyt halála ütött a szíveken. Az özvegyen maradt feleség összeroskadott a sír előtt és úgy emelték fel alétlan szeretett férje örök nyughelye mellé. Megrendülve állották körül a sírt. Beöthy László, Beöthy Pál, Miskolczy Ferenc dr., Rednik Gábor, Ertsey Péter özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné. A koporsót *Fetser* Antal újból beszántelte, majd a szokásos temetési énekek következtek, melyek elhangzása után a püspök bensőségteljes hangon mondta:

— Adj Uram örök nyugalmat az elhunytak!

A temetés után sokan keresték fel, külö-

nösen a vidékről az özvegyet. Beöthy László kereskedelmi miniszter és Beöthy Pál a Ház alelnöke, akik a reggeli vonattal érkeztek és eddig csupán táviratilag fejezték ki részvétüket, most élőszóval is megismételték a részvét vigasztaló szavait.

A tegnap elősoroltakon kívül részvét-táviratot küldtek és részvétüket nyilvánították még a következők:

Dr Thury László, Mezey Vilma, báró Gerliczy Ferenc, Kossuth Ferenc, Miskolczy Pálné, Ertsey Géza, May Sándor és neje, dr Mártonffy Marcell és neje, dr Kiss Géza, Balásházy Margit és Olga, Rézmán Márton, Lovassy Andor alispán, Mihelty Adolf, Dobozó Mihály és neje, dr Pajor Kálmán és családja, dr Szűcs Géza, Novotny S. Alfonz, Mikosevits Kanut, Miklóssy Ferencné, Ráth Endre képviselő, Balásházy Iván, dr Vadász Lipót képviselő, dr Fráter Pál, Kovásznay Marcell, Spitz Géza és neje, báró Schönberger Károly, dr Sigmund Andor, Des Echerolles Kruspér Gilbertné, dr Steiner Pál egyetemi magán tanár, Uglyai Nyegre László képviselő, Arva Tóth István, Nagyváradi Takarékpénztár, dr Berkovits René és neje, Siket Traján és családja, Móricz Pálné, dr Várady Zsigmond képviselő, Bérczy Imre, Fráter Béla és családja, Incze Lajos.

Koszorukat küldtek: Gróf Tisza István és családja, A Balásházy család, A Margittai választókerület, A vedresábrányi körjegyzőség lakosai, Tóth Mihály és neje, Csernatzky és családja, A biharmegyei nemzeti munkapárt, Szunyogh Zoltánné, Szunyogh Mártha és Szabolcs, Móricz Pál és felesége, Bölöny József és neje.

A rendkívüli díszes és impozáns temetést Weiszlovits Adolf és fia cég előmerést érdemlő nagy figyelemmel és pontossággal rendezte.

Az Apolló építése.

Rimanóczy tervei szerint.

Sokan azt hitték, hogy ifj. *Rimanóczy* Kálmán váratlan elhunytá kihatással lesz az Apolló építésére, mert alig hihettük, hogy valaki olyan előszeretettel folytassa a *Rimanóczy* által megkezdett tervezést, mint az elhunyt.

Néhaj *Rimanóczy* Kálmán neje tudvalevőleg folyamodott a városhoz, hogy a boldogult férje által megkezdett tervezési munka folytatását ruházzák át *Krause* építésre, aki együtt dolgozott az elhunytal az Apolló létesítésében s így ismerte *Rimanóczy* intencióit terveit s így az ő szellemében folytathatja az Apolló további munkálatait.

Az építésre vonatkozólag Nagyváradi városa akként határozott, hogy a föld, közműves és elhelyező munkákat *Reisinger*nek ítélte oda, míg a többi munkákat szakiparosok kapták meg. A közgyűlés ezen határozatát *Rendes* Vilmos meglebebbzte.

A városi tanács tegnapi ülésén *Rimler* polgármester bejelentette, hogy a miniszter döntött az Apolló építése tárgyában hozott közgyűlési határozat felett. Es pedig elutasította *Rendes* Vilmos felebbzését és a közgyűlés határozatához képest a föld, közműves és elhelyező munkákat *Reisinger* Józsefnek ítélte oda.

A miniszter leiratában felemlíti, hogy tudomása szerint a nagyváradi építő téglafabrikában nem a legjobb minőségű, gyenge, miért is a tervekben oly irányú változtatásokat kell eszközölni, hogy a falak, különösen az emeleteken nem egyforma vastagságúak legyenek.

Bemutatta továbbá a polgármester özv. *Rimanóczy* Kálmánné és *Krause* építész fentebb említett kapcsolatos kérvényeit, hogy a részlet tervezést és az építés vezetését *Krause* építésre ruházza át a város.

A városi tanács abban állapodott meg, hogy árubázis iránti kérvényeket a közgyűlés elé terjeszti; egyben kiadta az ügyet *Komlóssy* József gazdasági tanácsosnak, hogy az építésszel tárgyaljon s állapítsák meg az építkezés megkezdésének idejét.

Tehát most már rövid idő múlva mégis megkezdik az Apolló építését, amelyet pedig sokan szerettek volna poton áron megszerezni a várostól.

Az építés boldogult ifj. *Rimanóczy* Kálmán tervei szerint készül s egyike lesz Nagyváradi legszebb bérházainak s nagyban emeli a Rákóczi-ut szépségét.

UJDONSÁGOK.

* **Kinevezés.** Dr *Miskolczy* Ferenc biharmegyei főispánja, *Padits* Gyula piskolti oklevelés jegyző, a piskolti anyakönyvi körletbe anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

* **Dr Grósz Menyhértnek halála.** Váratlan súlyos csapás érte dr *Grósz* Menyhért orvost: felesége szül. *Popper* Adél tegnapelőtt éjszaka 12 órakor hirtelen meghalt. Az elhunyt uriaszonyt hetek óta heves idegbetegség támadta meg úgy, hogy nemrégén egyik budapesti szanatóriumban kezelték, ahonnan nem régen került haza. Tegnapelőtt ismét nagy erővel lépett fel az idegbetegsége, heves szívgörccsök lepték meg, úgy hogy több ízben kellett csillapítót bevennie. Egyszer véletlenül a kellelénél nagyobb mennyiséget vett be és a gyenge szervezet a mérgeknek nem tudott ellenállni, bár férje, több orvostársát hívta hitvese ágyához, akik mindent elkövettek, hogy megmentse az életnek dr *Grósz* Menyhértét, de hiába. Az elhunyt uriaszony ismert alakja volt Nagyváradi intelligens társadalmának. Halálát férjén kívül két felnőtt fia dr *György* Ernő ügyvéd és *György* Pál orvostanhallgató, azonkívül kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése ma délelőtt 10 órakor lesz a *Rimanóczy*-utcai gyászházból.

* **Az újjvárosi polgári leányiskola.** Az újjvárosi szülők már nagyon régóta érzik hiányát a polgári leányiskolának. Egész Újjvárosban csak a Teleky-utcai apácáknak van polgári iskolájuk, az azonban nem képes a jelentkezők óriási számát befogadni. Mindenképpen szükségessé vált tehát, hogy a város a fejlődő kulturális életnek megfelelően polgári iskoláról gondoskodjék Újjvárosban. A városi tanács tegnap foglalkozott az új leány polgári ügyével és gondoskodott róla, hogy az már a

A legújabb

nyári czipő ujdonságok

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységáruk.

Telefon 687

Telefon 687

most következő tanév elején megnyíljék. A katolikus legényegylet házában fogják elhelyezni az iskolát. A katolikus Legényegylettel méltányos és kedvező szerződést kötött a város. A ház egész földszintjét és emeletét 5000 korona évi bérért veszik ki. Míg az átalakításokkal készen lesznek, az előadásokat az Orvosi elemi iskolában fogják tartani.

* **Koszorúmegváltás.** Az egyesült biharmegyei kereskedelmi bank és központi takarékpénztár r. t. tisztikara néhai dr. Grósz Menyhértnek elhatározása alkalmából az Izraelita nőegylet által fenntartott árvaház javára koszorú megváltás címén 50 koronát adományozott.

* **A baptisták temploma és az új tagok keresztelése.** Tegnap délelőtt fél 10 órakor avatták fel a nagyvárad baptisták templomát. A templom a Bunyitay-ligetben áll; Orómy Gyula építész építette. Egyszerű fehér kívül s belsejének nyugodt egyszerűségével szemben rikító ellentétben áll az a pompa, amint a prédikáló emelvényre pazaroltak. Annyi a csillogó disztetés, hogy az ember tükröket vél megvillanni a fényes butorabokon. Aranyozott szegélyű, rojtos bibor a terítő. A felavatást Udvardy András pesti prédikátor végezte egy beszéd kíséretében. Délután hat órakor pedig hangulatos énekszámok elorgonálása után megtörtént az új tagok keresztelése, amit szintén Udvardy végzett. A karzat s maga a rozszul levegőztetett templom tele volt virító piros plőrözös kalapu hölgyekkel, akiknek viselkedése inkább valami mutatványra engedett következtetni s nem arra, hogy itt most vallási aktus fog végbemenni. A keresztelés bent a templomban egy medencében ment végbe. Nők, férfiak egyaránt fehér ingben álltak a vízbe s ezalatt a nagy hőségben többen nagyon rosszul lettek.

* **A városi árvaszék hivatalos helyi ségei.** A városi árvaszéki előadók ismert bezadványának egyik pontja kifogásolta, hogy az előadók nem tudnak a törvénynek megfelelőleg küldő szobákban tárgyalni, hanem két, sőt három tisztviselő van egy szobába zsúfolva, mert nem áll rendelkezésre elég helyiség. A város tanácsának Komlóssy József gazd. tanácsos bejelentette, hogy intézkedik ez irányban s az elég nagy szobákat kőfalakkal elválasztja. A tanács megbízza a tanácsot, hogy a mérnöki hivatal és az árvaszéki tisztviselők közbejöttével a munkálatokat fogantassák.

* **A sorozás új rendje.** Az új véderőtörvény alapján a sorozás eddigi rendje is megváltozik. Ezelőtt a hadköteleseknek meg volt a számuk és minél magasabb volt a szám, annál inkább elkerülhették a három évi szolgálatot, mert a honvédség kötelékébe kerültek. Most azonban másképp lesz. Az újoncokat turnusokra osztják. Egy-egy turnus 13 emberből áll és három csoportból. Minden 4-ik és 13-ik embert a honvédség kötelékébe osztanak be. A család-fenntartó hadköteleseket szintén négy csoportra osztják. Ha a létszám elegendő lesz, akkor a család-fenntartókat mind elbocsátják. Ha azonban nem elegendő a létszám, akkor a negyedik csoportba tartozók nevét urnába teszik és kisorsolják. Ha azonban felétlenül szükség van erre a csoportra, akkor elveszik a kedvezményt. Az

idei újoncok közül az önkéntesek október 10-én, a többiek pedig 15-én vonulnak be.

* **Borzalmas tüshalál.** Borzalmas szerencsétlenséggel végződő tűz ütött ki tegnapelőtt éjjel *Mezőszakadát* községben. A községi fogyasztási szövetkezet boltjában meggyulladt a petroleum és lángba borította az egész épületet. A tűznek áldozata is van. *Motor Tógyerné*, aki a petroleum felrobbanásakor az üzletben tartózkodott, ma reggel belehalt súlyos égési sebeibe. A borzalmas tüzkatasztrófa-ról a következőket jelenti tudósítónk: A mezőszakadati községi fogyasztási szövetkezet üzlethelyiségében tegnap, különösen estefele, szokatlanul nagy volt a forgalom, úgy hogy még esti fél 10 órakor is vevők voltak az üzletben. A robbanás idejében, az üzlet kezelőjén kívül, még négyen: *Motor Tógyerné*, *Jován Mikula* és *Petriské Flórián* voltak az üzletben, akik kedélyesen beszélgettek. Egyszerre a kezelő gyanus sístergés felét hallot hallott s pár pillanat múlva a petroleumos tartály felrobbant. Azonnal lángba borult az egész épület. Három vevőnek s a kezelőnek sikerült kimenekülnie a lángban álló üzletből, azonban *Motor Tógyerné* már nem menekülhetett s benn rekedt. Mikor kimentették, már oly súlyosan összeégett, hogy tegnap 6 órakor meghalt. A tűzhöz azonnal kiment a község lakossága, de a lángokkal szemben majd nem teljesen tehetetlenek. *Lonicinger Sándor* körjegyző semmit sem tehetett tűz pusztításának megakadályozására. A tűz teljesen elhamvasztotta az épületet. Reggel már csak a füstös négy fal meredezett az égnek. A csendőrség és a mezőszakadati körjegyző az ügyesség utasítására azonnal megindította a nyomozást, de eddig nem tudták megállapítani, hogy mi okozta a petroleum robbanását. A megmenekültek állapota reménytelen. A csendőrség és az előjáróság tovább folytatja a nyomozást.

* **Városi tejközpont.** A város tejjel való ellátásának városi kezelésbe vételére Nagyvárad városa megtette az első érdemleges lépést. A városi tejmaster *Machnik Andor* már tárgyal egyes uradalmakkal a tejszállításra nézve, így a l. sz. káptalani uradalom, a Tisza uradalom tettek ajánlatot. A tejmaster javaslatához képest, a városi tanács kimondotta, hogy ez év december 1-én megkezdje a város a tejellátást és pedig napi 3000 liter tejjel mert ennyi szállítása már akkorra biztosítva van. Az Epr-s kertben levő épületet alakítják át ideiglenes tejközponttá, a Szent László-téren pedig árubódét állítat a város a tej eladására.

* **Lopás a vonaton.** *Dugás Mihály* borszei földműves ma délelőtt vasuton Mezőtelegről Nagyváradra utazott. Utaközben azonban börtárcáját 150 korona pénztartalommal ismeretlen tettes elemepte. Rendőrség az eljárást folyamatba tette.

* **Leültette a fa.** A biharmegyei köz-kórházba szállították *Gajna Dávid* napszámost, aki a dobresti erdőben rőngfát szállított. Szállítás közben a kocsirol egy rőngfa lfordult s *Gajna Dávid* oldalát úgy megütötte,

hogy az ütés következtében életveszélyes sérülést szenvedett. Balesetért senkit sem okol. — *Mára* virradó éjjel fél 1 órakor a rendőrséget az izr. kórházból arról értesítették, hogy be-szállítottak oda egy *Bott Illés* nevezetű 21 éves g. kel. vallású feketetővölgyi illetőségű s a nagyvárad erdőipar részvt. sרגסי erdejében alkalmazva levő munkást, ki fején szenvedett súlyos sérülést. A rendőrség kihallgatását megkísérelte, de mivel eszméletlen állapotban volt, ki nem hallgathatta s így sérülésének keletkezését meg nem állapíthatta. Állapota életveszélyes. Rendőrség a nyomozat bevezetése végett a kir. ügyészséget értesítette.

* **Nyelviskola a Bémer-téren.** A Ros-ábrázoló nyelviskola a mai naptól fogva *Bémer-tér 1. szám alá költözött.* Ez új intézet már központi tevése folytán is nagy látogatottságnak fog örvendőni. A német angol és francia tanfolyamokra minden időben be lehet iratkozni.

* **Japán új császára.** Tokióból táviratozzák: Három órával a mikádó halála után *Josihito* örönörökös elfoglalta apja trónját. A palotában sinó-vallásnak megfelelően oltárt állítottak föl az elhunyt császár tiszteletére s az oltárra élelmiszereket helyeztek, hogy az elhunyt szelleme a tulvilágon se szenvedjen nélkülözést. Egy külön teremben megtartották a trónraépés ünnepségét. Egy pap megállította *Josi* hitőt, a főudvarmester pedig átadta neki a japán uralkodók szent kincseit, a kardot, egy dráda-kövekből álló nyakláncot, egyéb ékes-ségeit.

* **Mennek a színészek.** Lassan-lassan üres lesz már egészen a város. A sok pénz nyaralók után legutoljára szárnyra kelnek a színészek és tegnap délután ment el a legelső két ember: *Gózon Gyula* és *Medgyaszai Jenőné*. Persze egész délelőtt bucsuzkodás volt jóbarátoktól ismerősöktől és a kollegáktól. Volt is könyv bőven. Jövőre egyik sem jön vissza s így mindegyik alaposan meg akarta rakni a táskáját emlékekkel. Megyaszainak ez az emlékszedés éppen 300 koronájába került. A felesége mindent meg akart venni. S a jó férj a végen mégis meglepte valamivel a feleségét. Persze önzésből.

— Nézze drágám, itt van ez a csomag, erre nagyon vigyázzon. Törékeny. De csak akkor bontjuk fel, ha majd két nap múlva én is haza megyek.

Később megtudtuk, hogy a csomagban két üveg pezsgő volt. A felesége azonban mégis nem ennek örvendett meg legjobban. Utána futott a varrólánya s egy kis finom nadrágocskát adott át.

— Ezt a kis fiának készítettem.

*Gózon*nak állandóan könnyes volt a szeme. Néha-néha ráborult egyik jóbarátjára és nem tudott, egy szót sem szólni.

— Csak egyet kérek tőletek. Ugy néha küldjétek nekem egy-két váradai újságot. Abból mindent meg fogok tudni, ami engem érdekel. Ugye értitek? . . .

Ertették. A kezében úgy parányi fényképet tartott. Az utolsó pereben megölelt benünket s amint a kupé felé sietett, a peron közönsége hatalmas bucsutapsot rendezett a távozó művésznek.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete

fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban

Telefon 769. sz.

legolcsóbb bevásárlási forrás.

Rákóczi-ut, 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett

Telefon 769. sz.

S Gőzon meghatva lengette kalapját, míg csak látta a pályaudvarban barátait.

*** Figyelmeztetésül!** Az első nagyváradi magánjáró motoros favágógépre, mely augusztus elsején már megkezdte működését, elvállal házak udvarán legnagyobb mennyiségben is favágást, úgy a fűrészeléset, mint felhasogatását fáskamrákban vagy pinczékben lerakva. Ezen motor favágó a legjobb munkát végzi és így minden reklámot nélkülöz. Üzeme olyan gyors, hogy mindenki a legcsöbbs árak mellett juthat hozzá. Személyes vagy levelezőlap útján való megrendeléseket elfogad: Első Nagyváradi magánjáró motoros favágógép vállalat Szabadság-utca 5. szám. Gramantik János.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények úgy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többbe fog kerülni annak helyreállítása. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvételnek. **Ladányi József** puska- és fegyverkereskedő, Nagyváradi, Pécs.

*** Középiskolai tanár,** ki a tanítás terén már hosszas és eredményes gyakorlattal bír, elvállal magánvizgára készülő tanítványokat. Már eddig is többet vizsgáztatott a kiünő sikerrel. Megkeresések Szaniszló utca 56. sz. alatti lakására intézendők. Ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

Különleges felöltők, kosztümök
blouzek és gyermekruhák
a legnagyobb választékban

Spitzer Béla
női és gyermekruha áruházában
Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és
francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

Automobil garage és fémöntőde
Automobil gummik lerakata
Automobil javító műhely
Bér automobil
Automobil kellékek
Automobil gummi javító műhely
STERN, MEZEY-U. 1. Telefon 194.

Jogászok!

Ügyvédjelöltek!

!! Egész nyáron át működik !!

Dr. Kállay

Jogi szeminárium Budapest, IV.
Kaplony-u. 5. Telefon 125-38.
Köz tudomásulag leg sikeresebb
előkészítés minden jogi vizsgára.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szoba s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: Logyenélők, a karszemélyzet jutalomjátéka.

Elmaradt bucsulóadás. A színházi program szerint tegnap este lett volna a *Zsigmond* Anna bucsujátéka. A művész azonban lemondta az előadást erős rekedtség miatt. A jegyek mind elkeltek s a direktor az utolsó percben tüzte ki a Gólyát. Egyben felszólították a közönséget, hogy aki az előadást nem hajlandó végig nézni, az váltsa be jegyét a pénztárnál. Körülbelül 1000 kor. áru jegyet váltottak vissza.

A nagyváradi publikum tehát nem bucsuzhatott el kedvelt művészuőjéitől, amit legjobban maga Zsigmondj sajnál. Azonban reméljük, hogy úgy a művészuő, mint maga a színház keresni fogja az alkalmat arra, hogy a volt primadonna formálisan is elbucsuzzék attól a publikumtól, mely három éven át élvezte művészetét.

A karszemélyzet jutalomjátéka. Csütörtökön a színházi előadást nem csupán az teszi érdekessé, hogy ez az idei szezon utolsó estje, amely után másfél hónapra bezárulnak a színház kapui, hanem az is, hogy ez alkalommal a színtársulat drék karszemélyzetének lesz a jutalomjátéka. Színrekerül Az ingyecélők, a felvonások között pedig kabarészmok szórakoztatják a publikumot, amelynek körében örvendetes érdeklődés nyilvánul az élvezetes est iránt.

TANÜGY.

Értesítők.

III.

A gyulai róm. kath. főgimnázium kilencedik értesítője az 1911-1912. tanévről. — Közzéteszi Némethi József, igazgató.

Az értesítő első cikke Csura Miklós tanárnak »Argirus feldolgozásai a magyar irodalomban« című értekezése, amelyben alapos tanulmányban mutatja ki a különböző feldolgozások idő sorrend szerint.

A végzett tananyag közlése után a tanárok névsora következik. E szerint működött az 1911-1912. isk. évben 13 rendes, 3 helyettes tanár és egy okl. tornatanító. Rendkívüli tárgyként előadták a gyorsírást, szabadkézi rajzot, az egyházi és műtőneket, egészségtant, végül a cöllovészetet és katonai gyakorlatokat. (Utóbbit katonák.) Működik még az intézetben négy hitoktató.

A tanári könyvtár az évi gyarapodása 192 mű 430 kötetben, kb. 1660 K értékben. A tanári könyvtár állománya 2717 mű 3065 kötetben 13750 K értékben. Az ifjúsági könyvtár állománya 1549 kötet 3162 K értékben. A filologia szertár a tanévi gyarapodása 28 kötet, 28 drb. 124 K 10 f. értékben. Összes állomány 80 drb. 300 K értékben. A történelmi és földrajzi szertár együttes állománya az év végén 476 drb. 2770 K 37 f. értékben. A természetrajzi szertár ideji gyarapodása 24 drb. 135 K 65 f. értékben. A természetrajzi szertár állománya az év végén 2863 drb. kb. 3880 K 63 K értékben. A természettani szertár állománya 503 drb. 7552 K 59 f. értékben; a rajzszeretár

458 drb. 1345 K értékben; a tornaszertáré 437 drb. 3299 K 13 f. értékben; az énekszeretáré 1106 drb 856 K 46 f. értékben.

Az intézet az ideji történetéből mint fontosabb mozzanatok kiemelendők:

Az iskolai év ünnepélyes megnyitása szept. 4-én volt »Veni Sanctó«-vel. Az előadások szept. 5-én kezdődtek. A vizsgálatok június 17-25 ig tartattak. A tanári testületben ismét sok változás volt. Így a múlt évben elhunyt Tóth Árpád helyébe a nagyváradi I. sz. püspök Némethi József váradegyházmegyei papot s okl. rendes gyulai főgimnáziumi tanárt nevezte ki. A Korpónay István helyére h. tanári minőségben ki nevezett Csura Miklóst a VKM. rendes tanárrá léptette elő. Az igazgatóvá előléptetett Némethi József helyére a nagyváradi I. sz. püspök dr Banner János okl. középisk. tanárt nevezte ki h. tanárnak, a Kursinszky Kálmán távozásával megüresedett h. tanári tanszékre pedig az említett főhatóság Blánár János szakvizsgálatot tett tanárjelöltet alkalmazta. Banner azonban időközben Jászberénybe távozott, Blánár pedig betegségbe esvén, szabadságot kért. Helyébe Biró Béla szakvizsgálatot tett tanárjelölt neveztetett ki, míg Banner óráit a tanári kar maga között osztotta fel. Minich Szilárd a husvéti szünetek alatt távozván, helyére a nagyváradi I. sz. püspök Daróczy László okl. középiskolai tanárt nevezte ki. Dr Vass Bertalan nagyváradi tank. főigazgató márc. 14-17. napjain látogatta meg az intézetet, míg gr. Széchenyi Miklós várad. I. sz. püspök május 17-én. Mindketten megelégedésüknek adtak kifejezést a látottak és tapasztaltak felett. A vallásoskölcsi állapot kielégítő volt. A Mária kongregáció tagjainak száma 52 volt. Jó volt a fegyelmi és egészségi állapot is. A gyorsíró körnek 22 rendes és 10 pártoló tagja volt. Az intézet jun. 26. és 27-én kirándulást rendezett a Zichy-barlanghoz, továbbá a Püspök- és Félix-füldökbe. Iskolai ünnepélyek voltak okt. 6-án az aradi vértanúk, nov. 20-án b. e. Erzsébet királyné emlékére; márc. 15. és április 11-én a szokásos iskolai ünnepek megtartottak. Jun. 8-án zászlószentelési, jun. 29-én évrzáró ünnepély volt. A segítő egyesület és az Alumneum az idén is sikeresen működött. A S. E.-nek összes kiadása az évben 2588 K 78 f. s a jövő évre fennmaradó összeg 27940 K 53 f. Az Alumneum élelmezésre fordított 2592 K-t s lakbérpótlásra 200 K-t. Érettségi vizsgálatra jelentkeztek 16-an. Ebből jelesen éret 3, jól 8, egyszerűen 5. Nem bukott meg egy sem. Felvételt 279, osztályvizsgálatot tett 264 tanuló. Ebből róm. kath. 158 (59 százalék), görög kath. 1 (1 százalék), ref. 41 (16 százalék), ág. ev. 12 (4 százalék), gör. kel. 11 (4 százalék), zsidó 41 (16 százalék). A jövő iskolai év szeptember 4-én kezdődik, a folytatolagos beiratások szept. 1., 2. és 3. napjain. A javító- pótló- és magánvizsgák aug. 30-án d. e. 10 órakor kezdődnek s 31-én is tartanak. A felvételnél fizetendő díjak: felvételi díj 5 korona, énektanítás, könyvtár és értesítő díj 5 K; a nyugdíjalapra 6 K. A tanítási díj 60 K, amelyet négy részletben lehet fizetni okt. 14., dec. 1., márc. 15. és máj. 1-ig.

Igazságszolgáltatás.

§ A drágánfalvi rablógyilkosság a vádtaács előtt. Elénk emlékeztetésben van még mindenkinek az a vakmerő, borsalmas rablógyilkosság, melyet három drágánfalvi oltás pásztor követett el a község közelében a vasuti sínek mellett. Széle Tótyer, Széle Miklós és Gávra Mózes egyik társukat Széle Vaszlait, akinél nagyobb összegű pénzt sejtettek, éjnek idején kicsalták a vasuti sínek mellé, ahol nem vehette észre senki őket és két puska-lövessel, majd kegyetlen fejcsapásokkal leterítették. A vizsgálat hosszú időn át folyt, míg végre sikerült megállapítani a rénes bűnügy minden fázisát. A vádtaács tegnap log-

lalkozott az ügygel Ember Géza elnökle-
alatt és mind három tettet gyilkosság címén
helyezte vád alá. Az esküdtbírósg az ősz
esküdtszéki cikluson fogja tárgyalni a szen-
zációs bűnügyet.

TÁVIRATOK.

Csődbe jutott a Nap.

Budapest, július 31.

(Saját tud.) Az oly nagy alaptőkével
dolgozott és szenzációkra utazott lapvál-
lalat a Nap ma csődöt kért maga ellen.
A törvényszék a kérelmet teljesítette és
a csődöt elrendelte. A csőd gondnokául
Palkó Sándor ügyvédet nevezték ki.

Péter király állapota.

Bécs, júl. 31.

(Saját tudósítónktól.) Péter szerb ki-
rály látogatása befejezettnek tekinthető.
Udvari körökben minden tekintetben meg-
állapodtak már a szerb király látogató-
sára nézve. Péter látogatása október kö-
zepén lesz és 2 napig fog tartani.

Belgrád, júl. 31.

Udvari körökből kiszivárgott a híre
annak, hogy Péter király az ősszel meg-
látogatja Ferenc Józsefet. A találkozás
októberben lesz Budapesten.

Leégett fatelep.

Hast, július 31.

(Saját tud.) A máramarosi faipar
részenyitársaság hatalmas faipartelepe ma
teljesen porrá égett. A kár több százezer
koronát tesz.

Abdul Hamid kiszabadítása.

Üszküb, július 31.

Az albán vezérek Trisztia közelében
egy faluban tanácskozássra jöttek össze.
Sokan közülük azt óhajtják, hogy Abdul
Hamidot, aki harminc esztendeig az al-
bánok atyja volt, kiszabadítsák.

Nyári hó.

Pétervár, július 31.

Oroszország különböző vidékein erős
hideg állott be és több helyütt havazás
volt. A Karst vidékén olyan magas hó
esett, hogy egy mezőn 900 birka meg-
fult a hóban.

A török kormány helyzete.

Konstantinápoly, július 31.

Az ifju-török párt ama határozata,
hogy a kormánynak felterjesztett bizalmi
szavazata az utolsó pillanatban jött létre,
holott ez a párt eddig a bizalmatlanság
nyilvánításának álláspontján volt, Miután
a kormány nyilatkozata valóságos vádirat
az ifju-törökök ellen, az ifju-törökök ha-
tározata általános feltűnést keltett.

Leégett szálló.

Keszthely, júl. 31.

(Saját tud.) A város tulajdonát képező
Hullám szállodában ma tűz keletkezett és a
felő emelet a tetőzettel együtt leégett. A

tűzet a 7-ik huszárezred és a tűzoltók oltották
el. A vendégeket ideigőseesen a község házá-
n helyezték el.

Örült a villamos alatt.

Budapest, július 31.

(Saját tud.) Ma délelőn 1 órakor a Vörös-
vári uton egy villamos kocsit elütött egy örült
embert. Az örültet Scheffer Jánosnak hívják.
Scheffer a Lipót mező elmeorvóintézetből
szökött meg. Az intézet igazgatója a szökés
után ápolókat küldött ki, akik Scheffert viz-
sra akarták vinni. Már majd elfogták az örül-
tet mikor az futásnak eredt. Az ápolók ül-
dőzdebe vették a menekült, aki a Vörösvári
uton egy közeli villamos elé állott. A vil-
lamos az örültet elütötte. Scheffert a Margit
kórházba szállították, ahol meghalt.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Budapest

A gabonabörzsdén tegnap kisér élénkebb
volt a hangulat. Bácskai rossz hírekre a buza
határidő árfolyama 5 fillérrel emelkedett. Kész
árú változatlan.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza 1913.	—	—	—	11.78
Októberi buza	—	—	—	11.46
Októberi rozs	—	—	—	9.31
Októberi zab	—	—	—	9.37
Aug. tengeri	—	—	—	8.80
Szept. tengeri	—	—	—	8.85
Májusi tengeri (1913)	—	—	—	7.40

Árak:

Buza	—	—	—	11.38—11.38
Ros	—	—	—	9.30—9.31
Árpa	—	—	—	10.—10.20
Zab	—	—	—	9.37—9.38
Tengeri	—	—	—	7.60—7.61

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiók-
jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészevény	—	—	853.—
Osztrák hitelrészevény	—	—	652.50
Jelzálogbank	—	—	463.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	—	558.50
Városi vasut	—	—	412.—
Közüti vasut	—	—	765.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtok-
vásárlási, eladási és
erdő becselési irodája

RAKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték
szerint. Javítások jutányos árban.
Meghívásra házhoz küldök, leve-
lekre válaszolok.

NAGYVÁRADI Középiskolai Internátus TISZA KÁLMÁN-TÉR 7.

Felvesz bentlakó és bejáró
középiskolai, kereskedelmi
és polg. iskolai tanulókat.
Szünidőben magán- és pót-
vizsgálatokra szakszerű
előkészítés.

PROSPECTUST KÜLD
az Igazgatóság.

Csúzi Ferencz

fehérmű és ruhatisztító intézete

N.-Várad Szaniszló-u. 32.

Elvállal fehérmű és minden más
ruha tisztítást jutányos árban.
Meghívásra a ruhákért érte is
küldök. Levelekre válaszolok.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fé-
nyesre, csipke és szövet
függönyök, bútor szö-
vetek, papi és egyen-
ruhák vegyileg tisztít-
tatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

JÉGSZEKRÉNYEK, FAGYLALT-GÉPEK, PERMETEZŐK

legnagyobb
választékban

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

különlegességek
vaskereskedésében

Telefon 390.

Kovács Zsigmond

műasztalos

géperőre berendezett

ipartelepe

Szacsvay-utca 70. sz.

Telefon 10-87.

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad távarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósit házakra és földbirtokokra.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Autó (automobil) tulajdonosok
szíves figyelmébe.

PNEUMATIK, köpeny és tömlő,
vulkanizáló műhely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker.
Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvételnek.

Vasszerkezeti gyár.

Lakatos műhely.

SZÁNTÓ DEZSŐ első nagyvárad redőnygyára.

Értesilem a t. közönséget, hogy műlakatos ipartelepemet és redőnygyáramat a Szent János-utczáról, **Rulikovszky-ut 30. szám alá** (bejárat a honvéd laktanya mellett) egy direkte ezen célra épített és méreteiben még eddig városunkban nem létező gyárhelyiségembe helyeztem át. Redőny gyártmányaim: Esslingeni ablak faredőnyök, gördülő acél bolti redőnyök, (rollók) napellenző ponyvák, Jalousiák, damaszt és vászon redőnyök a legkiválóbb minőségben. Felvállalok az épület és műlakatosság keretébe tartozó összes munkákat, u. m.: vasszerkezetek, vasrácsok, épület vasalások, biztonsági vasajtók, kiváló minőségű tüzhelyek és ajtócsukókat stb. Szállítások vidékre a leggyorsabban. Redőny javítások szakszerűen eszközöltek. Javítási munkák telefon hívásra.

Tisztelettel

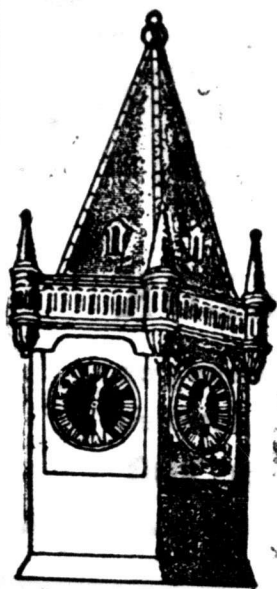
Szántó Dezső.

TELEFON: 491 SZ.

TELEFON: 491 SZ.

Sarkady és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egy
szer felhuzandó és 1
napban egyszer felhu-
zandó toronyórát
„szegecs” és „szabad-
lengésű” járáttal, réz
kerekekkel. Olcsó árak.
TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.
Villanyerő
berendezés.
Arjegyzék kívánatra.
Saját ház.

A BIHARMEGYEI GAZDÁK ÁRU- ÉS HITELINTÉZETE RÉSZV.-TÁRSASÁG sertéshizlaldájában

az összes f. évi trágya eladó.
Értekezhetni a részvénytársaság iro-
dájában **Nagypiac-tér, Andrányi-ház.**

„Varázsfuvola.”

Bárki egy óra alatt meg-
tanulhat rajta játszani.
A „Varázsfuvola” rend-
kívül kellemes, 20 acél
trombitahanggal és 4
erős bőgővel van ellátva.
Diszes kivitelen, kotta-
füzettel, dalokkal, tokkal,
ajándékkal együtt **csak**
4 korona.

Csakis **Vágner „Hang-
szer-Király”** ország-
szerte elismert legol-
csóbb hangszeráruházá-
ban kapható, Budapest, József-körút 15. — Gyors-
javító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási
vállalat

Szent János-utca 22. szám.
TELEFON 532. TELEFON 532.

**Készít udvari ragymentes
closetteket vízöblítéssel.**
**Angol-closett berendezést,
víztartány vagy önzáró clo-
sett csapokkal való öblítéssel.**
**Mindennemű épület- és disz-
bádogos munkát. Villany-
erő gépekkel berendezve.**

Francia tűzhelyek!

egyedüli gyártója:

Vajnovszky József

épület- és mülakatos mester
Nagyvárad, Szlaroveszky-u. 27. sz. alatt
Telefon 11-37. Telefon 11-37.

Meg van!! az asszonyok öröme!

Nem kell többé mérgeledni,
csekély tüzelővel gyorsan le-
het sütni és főzni, **régi tűz-
helyeket** (sparhelt) át le-
het **olcsó pénzért alaki-
tani.** Háztulajdonosok, mér-
nök és építész uraknak **ár-
engedmény.**

**Továbbá minden néven nevezendő
lakatos munkák jutányos árban.**
Meghívás esetén házhöz jövök.
Vidéki levelekre válaszolok.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletos szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok.

l á m p á k

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Tisztelettel értesitem a n. é. vevő közönséget, hogy a

Teszler Simon posztó kereskedőt
kiegyeztettem, a **csődtömeget átvettem és azt**
rendkívüli leszállított árban kiárusítom.

A csődtömeg a következőket tartalmazza: lüszter-, angol-,
scott- és honi divatszöveteket. Fekete- és kék kamgárno-
kat, női costüm divatelméket, mellényeket, schiffonokat,
bélésárukat, **szabókellékeket** és mindezen árukat
gyári áron alul kiárusítom u. m.:

egy teljes öltönynek való 3 mtr. már	K 02-40
„ „ „ jobb minős. div. 3 mtr.	K 06-60
„ „ „ finomabb „ 3 „	K 12—
„ „ „ angol divat „ 3 „	K 19—
„ „ „ legfinomabb „ 3 „	K 28—

a fekete- és kék kamgárnokat ugyan ilyen gyári áron alul

jóval olcsóbban lesznek kiárusítva. Egyben
ajánlom a n. é. vevőközönségnek az összes raktáromban
levő szövetekhez a hozzávalókat, azaz a szabókellékeket
a legfinomabb kivitelen, a legolcsóbb árban, u. m.:

egy már nagyon jó hozzávaló	K 4-50
„ finomabb „	K 5-50
„ egész finomabb „	K 7—
fekete szalonhoz legfin. „	K 8—

Minthogy az üzlethelyiséget november 1-én át kell adnom, tiszte-
lettel kérem a n. é. közönséget mielőbb egy próba bevásárlással
megtisztelni.

Teljes tisztelettel

Schwarz Kálmán és Teszler Simon

Zöldfa-utca 21. sz.